

INFORMACJA O ZMIANACH W ZASADACH DOTYCZĄCYCH UPRAWNIENI DO ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNEGO, SPECJALNEGO ZASIŁKU OPIEKUŃCZEGO I ZASIŁKU DLA OPIEKUNA

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429), zwanej dalej ustawą, począwszy **od 1 stycznia 2024 r.** zmianie ulegają przesłanki udzielania świadczenia pielęgnacyjnego.

Z uwagi na powyższe zmianie ulegną także zasady dotyczące uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna.

NOWE ZASADY OD 1 STYCZNIA 2024 R.

ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE

Począwszy od 1 stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne przysługiwać będzie:

- 1) matce albo ojcu
- 2) innym osobom, na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

– **jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia** legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, o których mowa w pkt 1–3, rodzinie zastępczej i osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka **sprawującym opiekę nad więcej niż jedną osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia** legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, **podwyższa się o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka.**

Świadczenie pielęgnacyjne **nie przysługuje**, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna,
- 2) osoba wymagająca opieki została umieszczona lub przebywa w domu pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o której mowa w przepisach o pomocy społecznej, zakładzie karnym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym albo schronisku dla nieletnich;
- 3) osoba wymagająca opieki jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;
- 4) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;
- 5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna,

Kwota świadczenia pielęgnacyjnego w 2023 r. wynosi 2458,00 zł i jest corocznie waloryzowana o wskaźnik waloryzacji (procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę).

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Konsekwencją wejścia w życie ustawy jest ponadto likwidacja od 1 stycznia 2024 r. specjalnego zasiłku opiekuńczego, przy czym wydane decyzje pozostają w mocy, a zasiłek na dotychczasowych zasadach przysługiwał będzie w dalszym ciągu osobom, których prawo do świadczenia powstało do dnia 31 grudnia 2023 r.

Kwota specjalnego zasiłku opiekuńczego w 2023 r. wynosi 620,00 zł i jest waloryzowana co 3 lata.

ZASIŁEK DLA OPIEKUNA

Zasiłek dla opiekuna jest pozostałością poprzedniego systemu wsparcia opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych. Świadczenie przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw z dniem 1 lipca 2013 r.

Wydane decyzje dotyczące ustalenia prawa do zasiłku dla opiekuna pozostają w mocy, przy czym w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 r. przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych dotyczące świadczeń pielęgnacyjnych.

W przypadku upływu terminu, na który została wydana decyzja, w związku z utratą ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo do zasiłku dla opiekuna, w związku z uzyskaniem nowego orzeczenia, ustala się na wniosek.

W takim przypadku, prawo do zasiłku dla opiekuna przysługuje, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna został złożony w **okresie 3 miesięcy**, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Kwota zasiłku dla opiekuna w 2023 r. wynosi 620,00 zł i jest waloryzowana co 3 lata.

OCHRONA PRAW NABYTYCH – KORZYSTANIE PO 31.12.2023 R. ZE ŚWIADCZEŃ NA DOTYCHCZASOWYCH ZASADACH

W sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe.

Osoby, którym przed dniem wejścia w życie ustawy, albo od dnia wejścia w życie ustawy, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, zachowują, **na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r.**, prawo do tych świadczeń nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane. **Po upływie tego okresu osoby takie zachowują prawo** do ww. świadczeń na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane **nowe orzeczenie** o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności.

Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na powyższych zasadach jest złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności **w terminie 3 miesięcy** od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego **w terminie 3 miesięcy**, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na opisanych wyżej zasadach przysługuje również po upływie okresu zasiłkowego, na który prawo zostało przyznane, jeżeli wniosek o ustalenie prawa zasiłku na kolejny okres zasiłkowy zostanie złożony **w terminie 3 miesięcy** od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy.

Ochrona praw nabytych ustaje z chwilą uchylecia decyzji ustalających prawo do świadczeń (zarówno z urzędu jak i na skutek rezygnacji osób uprawnionych), niedochowania terminów do złożenia kolejnego wniosku lub przyznania świadczenia wspierającego.

ZMIANY DOTYCZĄCE POBIERANIA ŚWIADCZEŃ W PRZYPADKU ŚMIERCI OSOBY WYMAGAJĄCEJ OPIEKI

W przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne (na starych i nowych zasadach) specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, zachowuje do niego prawo do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki, chyba że zgon osoby wymagającej opieki nastąpił przed dniem 1 stycznia 2024 r.

Osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, w opisanej sytuacji (po śmierci osoby wymagającej opieki) nie traci prawa do:

- 1) świadczenia rodzicielskiego,
- 2) dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- 3) świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, pobieranych na dotychczasowych zasadach, albo zasiłku dla opiekuna, pomimo podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub ustalenia tej osobie prawa do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia.

ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE - MOŻLIWOŚĆ WYBORU I JEGO KONSEKWENCJE

W przypadku spełniania przesłanek do świadczenia pielęgnacyjnego zarówno na zasadach obowiązujących do 31.12.2023 r. jak i na nowych zasadach, obowiązujących od 1 stycznia 2024 r. to do osoby uprawnionej będzie należeć wybór, z którego świadczenia będzie chciała skorzystać. Dotyczyć to będzie grupy opiekunów osób, które nie ukończyły 18 roku życia.

Osoby, które zdecydują się skorzystać z pobierania świadczenia pielęgnacyjnego **na nowych zasadach** będą mogły łączyć opiekę nad osobą niepełnosprawną z aktywnością zawodową lub pracą w gospodarstwie rolnym, prawem do innych świadczeń, w szczególności emerytury, renty, czy np. świadczenia rodzicielskiego. Ponadto, w przypadku sprawowania opieki nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną w wieku do ukończenia 18. roku życia – kwotę świadczenia podwyższa się o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka. Konsekwencją wyboru pobierania świadczenia na nowych zasadach jest jednak utrata prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z chwilą ukończenia przez osobę wymagającą opieki 18 roku życia. **Aby skorzystać ze świadczenia na nowych zasadach osoba uprawniona musi zrezygnować ze świadczenia na dotychczasowych zasadach i złożyć wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego na nowych zasadach.**

Osoby, które zdecydują się skorzystać z pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na **dotychczasowych zasadach** w dalszym ciągu nie będą mogły łączyć opieki nad osobą niepełnosprawną z aktywnością zawodową lub pracą w gospodarstwie rolnym, prawem do innych świadczeń, w szczególności emerytury, renty, czy świadczenia rodzicielskiego. Ponadto, w przypadku sprawowania opieki nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną w wieku do ukończenia 18. roku życia – otrzymywać będą ustawową, a nie podwyższoną kwotę świadczenia pielęgnacyjnego. Osoby takie nie utracą jednak automatycznie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z chwilą ukończenia przez osobę wymagającą opieki 18 roku życia, lecz będą mogły w dalszym ciągu je pobierać, o ile zostaną spełnione pozostałe przesłanki pobierania świadczenia (sprawowanie opieki, legitymowanie się określonym orzeczeniem).

NOWOŚĆ - ŚWIADCZENIE WSPIERAJĄCE

Celem świadczenia wspierającego jest udzielenie osobom niepełnosprawnym mającym potrzebę wsparcia, pomocy służącej częściowemu pokryciu wydatków związanych z zaspokojeniem szczególnych potrzeb życiowych.

Świadczenie wspierające przysługuje osobie w wieku **od ukończenia 18. roku życia** posiadającej decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, w której potrzebę wsparcia określono na poziomie od 70 do 100 punktów.

Wysokość świadczenia wspierającego uzależniona będzie od poziomu potrzeby wsparcia, wskazanego w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia i wyniesie **od 40 % renty socjalnej** (obecnie byłoby 635 zł) przy ustaleniu potrzeby wsparcia na poziomie 70-74 punktów, **do 220 % renty socjalnej** (obecnie byłoby to

3495 zł) przy ustaleniu potrzeby wsparcia na poziomie co najmniej 95 punktów.

Postępowanie w sprawie świadczenia wspierającego prowadzi oraz świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Pobieranie świadczenia wspierającego wyklucza możliwość pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna.

WPLYW ŚWIADCZENIA WSPIERAJĄCEGO NA POBIERANE ŚWIADCZENIA

Świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki ma przyznane prawo do świadczenia wspierającego, a świadczenia wypłacone za okres za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające stanowią nienależnie pobrane świadczenia i podlegają zwrotowi wraz z odsetkami za opóźnienie.

W przypadku gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyły wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego postępowanie z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna, zawieszają się do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

W przypadku podjęcia zawieszonych postępowania, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, ustala się po dokonaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

Wypłata świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, podlega wstrzymaniu, jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia, odpowiednio świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli osoba spełnia warunki określone do ich pobierania.

Utrata prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna związana z uzyskaniem prawa do świadczenia wspierającego skutkuje trwałą utratą prawa do tych świadczeń i uniemożliwia ponowne uzyskanie prawa do ich pobierania.

ZASADY OBOWIĄZUJĄCE DO 31.12.2023 R.

ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE PRZYSŁUGUJĄCE NA DOTYCHCZASOWYCH ZASADACH W RAMACH OCHRONY PRAW NABYTYCH

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

- jeżeli **nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej** w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, o których mowa w pkt 4, **innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu (relacja rodzic-dziecko)** z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są **łącznie następujące warunki:**

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o których mowa w pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne **nie przysługuje**, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia,
 - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna,
- 2) osoba wymagająca opieki:
 - a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 (urlop wychowawczy), prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna,
- 6) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY PRZYSŁUGUJĄCY NA DOTYCHCZASOWYCH ZASADACH W RAMACH OCHRONY PRAW NABYTYCH

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
 - 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego (obecnie 764 zł na osobę).

W przypadku gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę przekracza kwotę uprawniającą daną osobę do specjalnego zasiłku opiekuńczego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje.

Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki, uważa się dochód następujących członków rodziny:

- 1) w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
 - a) osoby wymagającej opieki,
 - b) rodziców osoby wymagającej opieki,
 - c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
 - d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia

- z tym że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz;

2) w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:

- a) osoby wymagającej opieki,
- b) małżonka osoby wymagającej opieki,
- c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
- d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia

- z tym że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

W przypadku gdy prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego ustala się na osobę znajdującą się pod opieką opiekuna prawnego lub umieszczoną w rodzinie zastępczej spokrewnionej, uwzględnia się dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz dochód osoby wymagającej opieki.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie i jest waloryzowany co 3 lata.

Kwotę specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Specjalny zasiłek opiekuńczy **nie przysługuje**, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę:

- a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia,
- b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

4) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna,

5) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Zarejestrowanie w powiatowym urzędzie pracy jako osoba poszukująca pracy lub posiadanie statusu bezrobotnego nie ma wpływu na uprawnienie do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

W przypadku, gdy o świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy ubiegają się **rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy**, świadczenia te przysługują odpowiednio:

1) rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego;

2) małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

ZAPAMIĘTAJ

JEŚLI W DNIU 31.12.2023 OPIEKUJESZ SIĘ OSOBĄ KTÓRA NIE UKOŃCZYŁA 18 ROKU ŻYCIA I POBIERASZ Z TEGO TYTUŁU ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

po 1 stycznia 2024 r. możesz dokonać **wyboru**, czy chcesz korzystać ze świadczenia na dotychczasowych czy też nowych zasadach.

Pobierając świadczenie pielęgnacyjne na **NOWYCH ZASADACH**

- ✓ **utracisz** prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z chwilą ukończenia przez osobę wymagającą opieki **18 roku życia**
- ✓ będziesz mógł/mogła **łączyć opiekę** nad osobą niepełnosprawną z **aktywnością zawodową** lub pracą w gospodarstwie rolnym,
- ✓ będziesz mógł/mogła **łączyć pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego** z prawem do **innych świadczeń**, w szczególności emerytury, renty, czy np. świadczenia rodzicielskiego.
- ✓ w przypadku sprawowania opieki nad **więcej niż jedną osobą** niepełnosprawną w wieku do ukończenia 18. roku życia – otrzymasz świadczenie **podwyższone** o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawujesz opiekę

Zdecydowanie się na pobieranie świadczenia na nowych zasadach wiąże się z **trwałą utratą** możliwości pobierania świadczenia na dotychczasowych zasadach. Aby skorzystać ze świadczenia na nowych zasadach musisz **zrezygnować** ze świadczenia na dotychczasowych zasadach i **złożyć nowy wniosek** o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego na nowych zasadach.

Decydując się na pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego na **DOTYCHCZASOWYCH ZASADACH**

- ✓ **nie utracisz** prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z chwilą ukończenia przez osobę wymagającą opieki 18 roku życia, lecz przy spełnieniu pozostałych przesłanek będziesz mógł/mogła je pobierać bez ograniczeń dotyczących wieku tej osoby
- ✓ w dalszym ciągu **nie będziesz** mógł/mogła łączyć opieki nad osobą niepełnosprawną z aktywnością zawodową lub pracą w gospodarstwie rolnym,
- ✓ w dalszym ciągu **nie będziesz** mógł/mogła łączyć pobierania świadczenia pielęgnacyjnego z prawem do innych świadczeń, w szczególności emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, czy np. świadczenia rodzicielskiego.
- ✓ w przypadku sprawowania opieki nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną w wieku do ukończenia 18. roku życia – otrzymasz świadczenie w **ustawowej kwocie** (jedno świadczenie)

JEŚLI W DNIU 31.12.2023 OPIEKUJESZ SIĘ OSOBĄ KTÓRA UKOŃCZYŁA 18 ROK ŻYCIA I POBIERASZ Z TEGO TYTUŁU ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

po 1 stycznia 2024 r. korzystasz z **ochrony praw nabytych** i możesz pobierać je nadal pobierać **na dotychczasowych zasadach**.

Oznacza to, iż:

- ✓ przyznane świadczenie **pozostaje w mocy**
- ✓ w dalszym ciągu **nie możesz być osobą aktywną zawodowo**, oraz
- ✓ w dalszym ciągu **nie możesz łączyć prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z prawem do innych świadczeń**, w szczególności emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, czy renty socjalnej.
- ✓ aby zachować prawo do świadczenia pielęgnacyjnego **po upływie okresu ważności orzeczenia** o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności musisz **terminowo** złożyć wniosek o nowe orzeczenie oraz wniosek o ustalenie prawa do świadczenia na dalszy okres

JEŚLI W DNIU 31.12.2023 JESTEŚ UPRAWNIONY/-A DO SPECJALNEGO ZASIŁKU OPIEKUŃCZEGO

po 1 stycznia 2024 r. korzystasz z **ochrony praw nabytych** i możesz pobierać go nadal pobierać **na dotychczasowych zasadach**.

Oznacza to, iż:

- ✓ przyznane świadczenie pozostaje w mocy
- ✓ w dalszym ciągu **nie możesz być osobą aktywną zawodowo**, oraz
- ✓ **w dalszym ciągu nie możesz łączyć prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego z prawem do innych świadczeń**, w szczególności emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, czy renty socjalnej.
- ✓ aby zachować prawo do **specjalnego zasiłku opiekuńczego** po upływie okresu zasiłkowego musisz terminowo złożyć wniosek o ustalenie prawa do **specjalnego zasiłku opiekuńczego** na kolejny okres;
- ✓ aby zachować prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego **po upływie okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności**, musisz **terminowo** złożyć wniosek o nowe orzeczenie oraz wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na dalszy okres

JEŚLI W DNIU 31.12.2023 JESTEŚ UPRAWNIONY/-A DO ZASIŁKU DLA OPIEKUNA

po 1 stycznia 2024 r. korzystasz z **ochrony praw nabytych** i możesz pobierać go nadal pobierać **na dotychczasowych zasadach**.

Oznacza to, iż:

- ✓ przyznane świadczenie pozostaje w mocy
- ✓ w dalszym ciągu **nie możesz być osobą aktywną zawodowo**, oraz
- ✓ **w dalszym ciągu nie możesz łączyć prawa do zasiłku dla opiekuna z prawem do innych świadczeń**, w szczególności emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, czy renty socjalnej.
- ✓ aby zachować prawo do zasiłku dla opiekuna po upływie okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, musisz terminowo złożyć wniosek o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna na dalszy okres

ŚWIADCZENIE WSPIERAJĄCE

Od 1 stycznia 2024 r. będzie możliwe składanie przez **pełnoletnie osoby niepełnosprawne** do Wojewódzkich Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności **wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia**.

W przypadku określenia potrzeby wsparcia na poziomie od 70 do 100 punktów osoba niepełnosprawna będzie mogła ubiegać się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych o **świadczenie wspierające**.

Wysokość świadczenia wspierającego będzie uzależniona od poziomu potrzeby wsparcia i może okazać się **wyrażnie niższa od świadczenia pielęgnacyjnego**. W takich sytuacjach osoba uprawniona musi zdecydować czy chce skorzystać ze świadczenia wspierającego czy w dalszym ciągu korzystać ze świadczenia pielęgnacyjnego. **Pobieranie świadczenia wspierającego nie jest obowiązkowe**.

Jeśli jednak osoba wymagająca opieki zdecyduje się na pobieranie świadczenia wspierającego, **bezpowrotnie utracisz prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna (!)**.

Świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki ma przyznane prawo do świadczenia wspierającego, a świadczenia wypłacone za okres za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające stanowią **nienależnie pobrane świadczenia i podlegają zwrotowi** wraz z odsetkami za opóźnieniem.

Wysokość świadczenia będzie zaokrąglana w górę do pełnej złotówki.

W zależności od określonej w punktach potrzeby wsparcia, świadczenie będzie wypłacane na sześciu progach i będzie przysługiwać miesięcznie w wysokości:

1. 220% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 95 do 100 punktów;
2. 180% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 90 do 94 punktów;
3. 120% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 85 do 89 punktów;
4. 80% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 80 do 84 punktów;
5. 60% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 75 do 79 punktów;
6. 60% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 75 do 79 punktów;
7. 40% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 70 do 74 punktów.

Oznacza to, że na najniższym progu będzie można uzyskać niecałe 700 zł wsparcia, a **na najwyższym nawet około 3500 zł**

Świadczenie wspierające - harmonogram wypłat 2024 r., 2025 r., 2026 r.

Świadczenie wspierające nie będzie wypłacane wszystkim ubiegającym się o nie w tej samej kolejności. Ustawa określa aż **trzy terminy wypłat**, najwcześniej dodatkowe pieniądze otrzymają osoby, które uzyskały największą liczbę punktów. Harmonogram wypłat przedstawia się następująco:

- od 1 stycznia 2024 r. - osoby z największymi potrzebami wsparcia, punktacja od 87-100;
- od 1 stycznia 2025 r. - osoby z potrzebami wsparcia punktowanymi od 78 do 86 pkt;
- od 1 stycznia 2026 r. - osoby z potrzebami wsparcia punktowanymi od 70 do 77 pkt.

Niezależnie od powyższych terminów od 1 stycznia 2024 r, świadczenie wspierające będą otrzymywać osoby, które w związku z uzyskaniem świadczenia wspierającego utracą prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna

Niezwłocznie powiadom Ośrodek realizujący wypłatę świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna o złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego oraz o uzyskaniu prawa do świadczenia wspierającego.